

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1938.

Första kammaren.

Nr 13.

Måndagen den 21 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Herr statsrådet *Möller* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 112, angående bidrag till svenska institutet i Rom m. m.;

nr 113, angående anslag ur kyrkofonden för budgetåret 1938/39 för biträde vid handläggning av boställsärenden och vad därmed äger samband;

nr 117, angående upphävande av vissa bestämmelser om tillsättning av lärare vid folk- och småskolor;

nr 118, angående understöd åt vissa lärarinnor, som på grund av folkskoleväsendets omorganisation förlorat sin anställning;

nr 119, angående ersättning i vissa fall för skada till följd av olycksfall, som drabbat elev vid statens kolarskolor i Dalfors och Boxholm;

nr 120, angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket;

nr 121, i fråga om pension åt folkskolläraren Anders Ehrnells änka Anna Maria Ehrnell, född Jonsson;

nr 122, angående förstärkning av vissa anslag under femte huvudtiteln;

nr 123, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 8 § 1 mom. tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316);

nr 124, angående tillägg till avtal om regleringen av sjöarna Uddjaur och Storavan;

nr 125, angående anslag till anordnande av tjänstebostäder vid Gotlands kustartillerikårs förläggning i Fårösund;

nr 126, angående försäljning av visst kronan tillhörigt markområde av egendomen Beateberg i Huddinge socken av Stockholms län; samt

nr 130, angående försäljning av kronan tillhöriga fastigheten nr 3 i kvarteret Trädgården i Visby.

Justerades protokollet för den 15 innevarande månad.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Hänvisande till bifogat läkarintyg får jag härmed anhålla om ledighet från riksdagsarbetet fr. o. m. den 17 februari t. o. m. den 28 februari.

Stockholm den 19 februari 1938.

Axel Strand.

Härmed intygas att kassör *Axel Vilhelm Strand* varit härstädes vårdad på grund av hjärnskakning fr. o. m. den 16 februari t. o. m. den 19 februari samt att han är i behov av minst 8 dagars ytterligare vila.

Stockholm och Sabbatsbergs sjukhus den 19 februari 1938.

Torsten Björkroth.

Den begärda ledigheten beviljades.

Vidare upplästes följande till kammaren inkomna skrivelse:

Till riksdagens första kammare.

Under åberopande av bilagda läkarebetyg får undertecknad härmed anhålla om att bliva befriad från uppdraget att vara ledamot av riksdagens första kammare.

Kramfors den 18 februari 1938.

Enar Berglund.

Det åberopade läkarintyget, som jämväl upplästes, hade följande lydelse:

Riksdagsman *Enar Berglund* är på grund av luftrörskatarr och nedsatta krafter oförmögen att tillsvidare återtaga riksdagsarbetet.

Österåsen den 18 februari 1938.

Helge Dahlstedt.

överläkare.

Kammaren godkände det hinder, som herr Berglund åberopat till stöd för sin avsägelse av riksdagsmannaskapet, och biföll ansökningsen.

På framställning av herr talmannen beslöt kammaren sedermera att till Konungen avlåta en skrivelse med anmälan om herr Berglunds avsägelse och den därigenom inom kammaren uppkomna ledigheten, varefter ett i sådant avseende uppsatt förslag upplästes och godkändes.

Anmälades och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 43, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

Anmälades och godkändes andra lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 44, till Konungen i anledning av väckta motioner angående fördelning mellan landsting och fattigvårdssamhälle av den till vissa fattiga sinnessjuka utgående folkpensionen.

Anmälades och godkändes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse till Konungen:

nr 45, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 9 § utsökningslagen;

nr 46, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om avlösning av avgälder från de till skatte försålda så kallade halländska kyrkohemmanen, m. m.;

nr 47, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en den 29 maj 1933 avslutad internationell konvention rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om kvarstad å luftfartyg, m. m.;

nr 48, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 13 april 1883 (nr 16 s. 1) angående förlagsinteckning;

nr 49, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med vissa bestämmelser om doms avkunnande vid rådhusrätt; samt

nr 50, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om hittegods, m. m.

Anmälades och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 51, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet fullmäktiges i riksgäldskontoret den 20 januari 1938 avgivna yttrande angående förändringar av riksdagshuset och dess omgivningar.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 92, angående höjt bidrag till pediatrik klinik och poliklinik i Stockholm; samt

nr 98, angående inlösen av ett av Motala ströms kraftaktiebolag upptaget obligationslån.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 102, angående tillsynen över anordnande och begagnande av hissar i böningshus m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 103, angående anslag till karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet;
nr 104, angående inrättande av en personlig professur för professorn K. B. J. Karlgren; samt
nr 111, angående ersättningar för skador vid eldsläckning.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 32—36 och andra lagutskottets utlåtande nr 12.

Föredrogs och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 112, 113, 117—126 och 130.

Herr *Lindhagen* väckte en motion, nr 241, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret yttrande angående förändringar av riksdagshuset och dess omgivningar m. m.

Motionen blev på begäran bordlagd.

Anmäldes och bordlades

utrikesutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 5 mars 1937 (nr 61) angående åtgärder för att förhindra frivilligas deltagande i inbördeskriget i Spanien m. m.; och

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av ett mellan Sverige och Siam avslutat vänskaps-, handels- och sjöfartsavtal;

konstitutionsutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av väckt motion om sänkning av rösträttsåldern vid politiska och kommunala val;

nr 2, i anledning av väckt motion om utredning angående minskning av antalet ledamöter i riksdagens kamrar; och

nr 3, i anledning av väckt motion om viss ändring av § 37 mom. 1 riksdagsordningen;

statsutskottets utlåtanden:

nr 37, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i villkoren för statsbidrag till vissa skeppsdockor;

nr 38, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående medel för anordnande av vissa försök med generatorgasdrivna automobiler;

nr 39, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående täckande av förskottsvis utbetalade merkostnader för vissa byggnadsarbeten för signalregementets förläggning å Lilla Frösunda;

nr 40, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord;

nr 41, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om anvisande å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 av anslag till vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m.;

nr 42, i anledning av i statsverkspropositionen under Fonden för förslag till statsverket gjord framställning om anslag till kapitalinvestering för vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m.;

nr 43, i anledning av väckt motion om vissa erinringar i fråga om äskade anslag till försvaret;

nr 44, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående Sveriges bidrag till kostnaderna för internationell övervakning av utförseln och resandetraffiken till Spanien;

nr 45, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående försvarsberedskap vid statens järnvägar; och

nr 46, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av kronan tillhöriga andelar i Skogsforsen och Bellforsen i Åtran m. m.;

bevillningsutskottets betänkande nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till sockerbetsodlingens uppehållande;

bankoutskottets utlåtanden:

nr 5, i anledning av väckt motion angående utredning om ändrade villkor för underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa;

nr 6, i anledning av väckt motion om anvisande av medel till gäldande i viss utsträckning av maskinisten N. V. Andersson och eldaren I. W. Rahm åliggande retroaktiva befordringsavgifter;

nr 7, i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning om pension åt eldaren och gårdskarlen vid riksbankens avdelningskontor i Linköping Anders Petter Kvist;

nr 8, angående provisorisk arvodesförhöjning under 1938 års riksdag åt den hos riksdagen tillfälligt anställda personalen;

nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 4 juni 1937 (nr 305) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv; och

nr 11, angående regleringen för budgetåret 1938/39 av utgifterna under riksstatsens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensionsväsendet, utom i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten; samt

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för statsmeteorologen T. H. P. Bergeron att för placering i löneklass tillgodoräkna sig viss tjänstgöring;

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag till rikets allmänna kartverk;

nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsunderstöd till Lyngsjöns vattenavledningsföretag i Östergötlands län;

nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till vissa reparationsarbeten å statens växtskyddsanstalt tillhöriga byggnader vid Bergshamra;

nr 10, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse från viss betalningsskyldighet på grund av statsbidrag till ett avdiktningföretag inom Frändefors socken av Älvsborgs län;

nr 11, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsunderstöd till Hunserödsbäckens regleringsföretag i Munka-Ljungby socken av Kristianstads län;

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för vissa förädlings- och odlingsförsök;

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av nionde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga;

nr 14, i anledning av väckta motioner angående vissa ändringar i lagen den 7 juni 1934 om allmänna vägar;

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av en telegrafverket tillhörig fastighet i Hagalunds municipalsamhälle;

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överflyttande av vissa till kronoparken Strömsholm hörande områden från domänstyrelsen till lantförsvarets förvaltning;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av ett kronan tillhörigt markområde i Boden;

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa statens järnvägar tillhöriga markområden m. m.; och

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och lägenheter från sådana egendomar.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.18 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 22 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Herr statsrådet *Westman* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 134, angående bidrag till internationell hjälpverksamhet till förmån för hemlösa barn i Spanien.

Herr statsrådet *Pehrsson-Bramstorp* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 131, angående statsunderstödd premiering av mindre jordbruk m. m.;

nr 132, angående förbättrade pensionsförmåner för f. d. stationskarlen vid statens järnvägar *F. R. Törnqvist*; och

nr 133, angående tilläggspension åt generaldirektören och chefen för telegrafverket greve *H. A. Hamilton*.

Justerades protokollet för den 16 innevarande månad.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 112, angående bidrag till svenska institutet i Rom m. m.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 113, angående anslag ur kyrkofonden för budgetåret 1938/39 för biträde vid handläggning av boställsärenden och vad därmed äger samband.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 117, angående upphävande av vissa bestämmelser om tillsättning av lärare vid folk- och småskolor; samt

nr 118, angående understöd åt vissa lärarinnor, som på grund av folkskoleväsendets omorganisation förlorat sin anställning.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 119, angående ersättning i vissa fall för skada till följd av olycksfall, som drabbat elev vid statens kolarskolor i *Dalfors* och *Boxholm*.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 120, angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 121, i fråga om pension åt folkskolläraren Anders Ehrnells änka Anna Maria Ehrnell, född Jonsson.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 122, angående förstärkning av vissa anslag under femte huvudtiteln.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 123, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 8 § 1 mom. tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316).

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 124, angående tillägg till avtal om regleringen av sjöarna Uddjaur och Storavan; samt

nr 125, angående anslag till anordnande av tjänstebostäder vid Gotlands kustartillerikårs förläggning i Fårösund.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 126, angående försäljning av visst kronan tillhörigt markområde av egendomen Beateberg i Huddinge socken av Stockholms län; och

nr 130, angående försäljning av kronan tillhöriga fastigheten nr 3 i kvartieret Trädgården i Visby.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet herr *Lindhagens* motion, nr 241, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret yttrande angående förändringar av riksdagshuset och dess omgivningar m. m.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran utrikesutskottets utlåtanden nr 1 och 2, konstitutionsutskottets utlåtanden nr 1—3, statsutskottets utlåtanden nr 37—46, bevillningsutskottets betänkande nr 3, bankoutskottets utlåtanden nr 5—9 och 11 samt jordbruksutskottets utlåtanden nr 6—19.

Herr **förste vice talmannen** erhöll på begäran ordet och anförde: Jag ber att få hemställa, herr talman, att kammaren måtte besluta, att bevillningsutskottets betänkande nr 3 skall sättas främst bland två gånger bordlagda ärenden på morgondagens föredragningslista samt vidare att på samma lista statsutskottets utlåtande nr 44 skall uppföras närmast efter utrikesutskottets utlåtande nr 1.

Denna hemställan bifölles.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 131—134 blevo desamma på begäran bordlagda.

Herr *Ehrnberg* avlämnade en av honom m. fl. undertecknad motion, nr 242, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 35 § lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker.

Motionen blev på begäran bordlagd.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4,13 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.
